

**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR
CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 48, tel: (+373-22) 820801, 811807 fax: 820807, www.datepersonale.md

ORDIN nr. 03/1

„28” februarie 2013

mun. Chișinău

**Cu privire la aprobarea Instrucțiunilor
privind prelucrarea datelor cu caracter
personal în procesul electoral**

În conformitate cu prevederile art. 20 alin (1) lit. c) al Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Capitolul II, pct. 3 lit. e²) al Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, aprobat prin Legea nr. 182-XVI din 10 iulie 2008,

ORDON:

1. Se aprobă Instrucțiunile privind prelucrarea datelor cu caracter personal în procesul electoral (se anexează).
2. Se recomandă entităților implicate în procesul electoral adaptarea procedurilor interne de prelucrare a datelor cu caracter personal la principiile statuate de Instrucțiunile privind prelucrarea datelor cu caracter personal în procesul electoral.
3. Direcția juridică și relații cu publicul, de comun cu Direcția evidență și control, vor asigura plasarea Instrucțiunilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal în procesul electoral pe pagina web oficială a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (www.datepersonale.md).

Vitalie PANIȘ
Director

Instrucțiuni privind prelucrarea datelor cu caracter personal în procesul electoral

Prezentele instrucțiuni sînt elaborate în conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) lit. c) al Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal în scopul aducerii prelucrărilor de date cu caracter personal în conformitate cu principiile de protecție a datelor cu caracter personal în cadrul exercitării unui drept fundamental - dreptul la vot, fără a atinge sfera de competență a Comisiei Electorale Centrale, statuată de Codul electoral al Republicii Moldova.

Ținînd cont de faptul că pe lîngă necesitatea asigurării dreptului la vot, Statul are obligația pozitivă de a respecta și ocroti viața intimă, familială și privată;

de constatările făcute de Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (Centrul) în procesul examinării mai multor plîngeri cu referire la încălcările, de către unii concurenți electorali, a dreptului la viață privată în perioada desfășurării campaniilor electorale din 2009-2011;

de nivelul încă insuficient de protecție a datelor cu caracter personal, constatat în cadrul controalelor efectuate la unele primării;

de faptul că Comisia Electorală Centrală este autoritatea investită cu competențe de a stabili modalitatea și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal în procesul electoral, celelalte entități din cadrul organelor electorale urmează să prelucreze aceste date pe baza instrucțiunilor primite anume de la această autoritate, au fost elaborate prezentele Instrucțiuni, care pot servi în calitate de linii directorii pentru Comisia Electorală Centrală și alte entități implicate în procesul electoral, de aducere a prelucrărilor de date cu caracter personal în conformitate cu principiile statuate în Legea privind protecția datelor cu caracter personal și bunele practici în domeniu;

de prevederile Rezoluției de la Montreux (Confederația Elvețiană) cu privire la folosirea datelor cu caracter personal în scopuri politice, adoptată la 14-15 septembrie 2005 de către Conferința Comisarilor pentru protecția datelor care statuează, printre altele, că:

- în viața politică o mare cantitate de date cu caracter personal sînt colectate în mod continuu de către organizațiile politice și, cîteodată, sînt prelucrate prin modalități agresive, folosind diverse tehnici, inclusiv sondaje, colectarea adreselor de e-mail prin motoare software/de căutare, agitație pe larg prin localitate sau forme de decizii politice prin televiziune interactivă, fișiere de izolare a votanților; unde aceste date includ uneori ilegal (adițional la adresele poștale, numerele de telefon, conturile de e-mail, informația cu privire la activități profesionale și relații de familie) date sensibile referitoare la convingeri sau activități morale și politice reale sau presupuse, sau la activitățile de votare;

- există o tendință de creare a profilurilor invazive a diferitor persoane care la moment sînt clasificați – cîteodată inexact sau în baza unui contact superficial - ca simpatizanți, susținători, aderenți sau membri de partid, pentru a spori comunicarea personalizată către grupuri de cetățeni;

- trebuie protejate persoanele contra efectelor negative și posibilele discriminări în sfera lor personală, precum și renunțarea acestora la unele forme de participare politică;

- orice activitate de comunicare politică, inclusiv cea care nu se referă la campaniile electorale, care atrage prelucrarea datelor cu caracter personal, trebuie să respecte drepturile fundamentale și libertățile persoanelor interesate, inclusiv dreptul la protecția datelor cu caracter personal, și trebuie să se conformeze cu principiile de protecție a datelor afirmate, emit prezentele Instrucțiuni.

Instrucțiunile urmează a fi aplicate în coroborare cu prevederile: Codului bunelor practici în materie electorală. Linii directoare (Veneția, 18-19 octombrie 2002) al Comisiei Europene pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția), Codului electoral, Legii privind protecția datelor cu caracter personal, Cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 1123 din 14 decembrie 2010 (Cerințelor), Regulamentului Registrului de evidență a operatorilor de date cu caracter personal, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 296 din 15 mai 2012, care creează cadrul regulator necesar pentru asigurarea dreptului la viață privată al alegătorului, precum și cu Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărîrea Comisiei nr. 137 din 14 februarie 2006 cu modificările și completările ulterioare.

I. Noțiunile utilizate în text:

- ***date cu caracter personal*** – orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (subiect al datelor cu caracter personal). Persoana identificabilă este persoana care poate fi identificată, direct sau indirect, prin referire la un număr de identificare sau la unul ori mai multe elemente specifice identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale. **De exemplu**, informația consemnată în listele electorale: numele și prenumele, anul nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate al alegătorilor - reprezintă date cu caracter personal referitoare la o persoană fizică identificată. De asemenea, în procesul efectuării votării, de la persoana fizică sînt colectate și alte date cu caracter personal, precum: semnătura aplicată de aceasta la primirea buletinului de vot; locul nașterii și numărul de identificare de stat (IDNP) ale alegătorilor înscriși în listele electorale suplimentare, etc.

- ***categorii speciale de date cu caracter personal*** - datele care dezvăluie originea rasială sau etnică a persoanei, convingerile ei politice, religioase sau filozofice, apartenența socială, datele privind starea de sănătate sau viața sexuală, precum și cele referitoare la condamnările penale, măsurile procesuale de constrîngere sau sancțiunile contravenționale. **De exemplu**, ștampila cu mențiunea care confirmă votarea în ziua respectivă, aplicată în fișa de însoțire a buletinului de identitate sau în actul în a cărui

bază votează persoana, reprezintă categorie specială a datelor cu caracter personal în temeiul faptului că în anumite situații, cum ar fi referendumul din 2010 desfășurat în Republica Moldova, se poate cu celeritate de apreciat care sînt simpatiile politice ale acestuia. De asemenea, informația referitoare la persoanele aflate în spitale, aziluri pentru bătrîni ori deținute pe baza unui mandat de arest pînă la pronunțarea sentinței judecătorești, referitoare la persoanele condamnate la închisoare a căror sentință nu este definitivă, la cele care execută o sancțiune contravențională sub formă de arest, la persoanele condamnate la închisoare prin hotărîre judecătorească definitivă, aflate în instituțiile penitenciare, de asemenea reprezintă categorii speciale de date cu caracter personal.

- ***prelucrarea datelor cu caracter personal*** – orice operațiune sau serie de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal prin mijloace automatizate sau neautomatizate, cum ar fi: colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, păstrarea, restabilirea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea. **De exemplu**, întocmirea de către primării sau misiunile diplomatice a listelor electorale, verificarea alegătorilor înscriși în ele, precizarea, în fiecare an (după 1 ianuarie) a listelor electorale, păstrarea și dezvăluirea acestora prin transmitere în adresa Comisiei Electorale Centrale, reprezintă operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal.

operator – persoana fizică sau persoana juridică de drept public sau de drept privat, inclusiv autoritatea publică, orice altă instituție ori organizație care, în mod individual sau împreună cu altele, stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal prevăzute în mod expres de legislația în vigoare. **De exemplu**, primăriile sau misiunile diplomatice se constituie în calitate de operatori de date cu caracter personal în raport cu datele incluse în listele electorale întocmite, verificate și precizate, pe care le stochează și le păstrează o anumită perioadă de timp; Biroul electoral al secției de votare se constituie în calitate de operator al datelor cu caracter personal consemnate în listele electorale păstrate ori modificate ca rezultat al examinării cererilor în legătură cu incorectitudinile din listele electorale, al listelor electorale suplimentare pe care le-a întocmit, dar și al datelor cu caracter personal colectate în procesul examinării cererilor privind incorectitudinile din listele electorale, privind solicitarea certificatelor pentru drept de vot alegătorilor care nu se vor afla la domiciliu în ziua alegerilor, precum și a altor cereri ce vizează organizarea și desfășurarea alegerilor. Comisia Electorală Centrală se constituie în calitate de destinatar al listelor electorale trimise de primării și, totodată, în momentul în care le organizează după anumite criterii funcționale, le modifică, le combină în careva mod ori decide asupra finalității datelor incluse în aceste liste electorale - se constituie în calitate de operator de date cu caracter personal. De asemenea, Comisia Electorală Centrală se constituie în calitate de operator al datelor cu caracter personal prelucrate sau care vor fi prelucrate în Registrul funcționarilor electorali, Registrul de stat al alegătorilor, etc.

persoană împuternicită de către operator - persoana fizică sau persoana juridică de drept public ori de drept privat, inclusiv autoritatea publică și subdiviziunile ei

teritoriale, care prelucrează date cu caracter personal în numele și pe seama operatorului, pe baza instrucțiunilor primite de la operator. **De exemplu**, Centrul de instruire continuă în domeniul electoral este persoană împuternicită de Comisia Electorală Centrală, deoarece prelucrează datele cu caracter personal ce vizează funcționarii electorali în cadrul instruirii specializate a acestora, conform Regulamentului aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale.

destinatar – orice persoană fizică sau persoană juridică de drept public ori de drept privat, inclusiv autoritatea publică și subdiviziunile ei teritoriale, căreia îi sînt dezvăluite date cu caracter personal, indiferent dacă este sau nu terț. **De exemplu**, Comisia Electorală Centrală se constituie în calitate de destinatar al listelor electorale trimise de primării sau misiunile diplomatice. Nu sînt considerați destinatari organele din domeniul apărării naționale, securității statului și ordinii publice, organele de urmărire penală și instanțele judecătorești cărora li se comunică date cu caracter personal în cadrul exercitării competențelor stabilite de lege.

sistem de evidență a datelor cu caracter personal – orice serie structurată de date cu caracter personal accesibile conform unor criterii specifice, fie că este centralizată, descentralizată ori repartizată după criterii funcționale sau geografice. În calitate de sistem de evidență a datelor cu caracter personal se constituie inclusiv, dar nu se limitează la, bazele de date, sistemele informaționale și informatice în care sînt stocate și prelucrate automatizat sau manual date cu caracter personal. **De exemplu**, modele clasice de sisteme de evidență a datelor cu caracter personal sînt: Registrul funcționarilor electorali ori Registrul de stat al alegătorilor. Listele electorale întocmite și păstrate pe suport de hîrtie ori electronic, de asemenea reprezintă un sistem de evidență a datelor cu caracter personal. La fel, alte serii structurate de date cu caracter personal, cum ar fi: imaginile video colectate printr-un sistem de supraveghere instalat în incinta sau pe perimetrul secțiilor de votare, care se păstrează o anumită perioadă de timp; informațiile personalizate referitoare la instruirea specializată a funcționarilor electorali ori a altor subiecți implicați în procesul electoral, etc;

depersonalizarea datelor – modificarea datelor cu caracter personal astfel încît detaliile privind circumstanțele personale sau materiale să nu mai permită atribuirea acestora unei persoane fizice identificate sau identificabile ori să permită atribuirea doar în condițiile unei investigații care necesită cheltuieli disproporționate de timp, mijloace și forță de muncă.

II. Proceduri organizatorice și tehnice necesar a fi respectate

1. Se recomandă ca entităților implicate în procesul electoral să le fie atribuite, în dependență de rolul pe care îl au, calitatea de operator, persoană împuternicită de operator sau destinatar, în conformitate cu noțiunile statuate de art. 3 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal. Aceasta va permite delimitarea clară a competențelor și repartizarea adecvată a drepturilor și obligațiilor în cadrul operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal.

2. Toți funcționarii și persoanele implicate în procesul electoral, care au acces la date cu caracter personal, inclusiv angajații Comisiei Electorale Centrale, urmează a fi supuși unei declarații de confidențialitate care, după caz, poate fi inclusă în contractele de muncă, avînd calitate de clauză contractuală, sau în fișele postului, cu mențiunea despre răspunderea civilă, contravențională ori penală pentru încălcarea acesteia.

3. Datele cu caracter personal prelucrate în procesul electoral trebuie să fie exacte și, dacă este necesar, actualizate. Se recomandă ca actualizarea datelor cu caracter personal să fie efectuate de către persoana responsabilă de prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri electorale, desemnată prin act administrativ, hotărîre, a primarului, comandanților unității militare, conducătorilor instituțiilor medicale, sanatoriale, caselor de odihnă, oficiilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova, organelor electorale, după caz. Actul administrativ urmează să conțină clauza de confidențialitate a datelor cu caracter personal în conformitate cu prevederile art. 29 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, precum și informații privind răspunderea pentru încălcarea acesteia, în conformitate cu prevederile art. 33 al aceluiași act legislativ.

4. Persoana responsabilă urmează să efectueze operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal ce vizează cetățenii cu drept de vot, după caz, domiciliați pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, unităților militare, aflați în instituțiile medicale, sanatoriale, casele de odihnă, precum și cetățenilor cu drept de vot ce se află pe teritoriul altor state, în conformitate cu prevederile art. 39 Cod electoral. Totodată, în procesul actualizării datelor cu caracter personal, urmează a fi asigurat caracterul exact al acestora, fiind recomandată metoda verificării la fața locului, dar și prelucrarea datelor cu caracter personal stocate în sistemele informaționale de date cu caracter personal gestionate de autoritatea publică locală, unitatea militară, instituțiile curative, sanatoriale, medicale și/sau cele atribuite la resurse informaționale principale de stat, la care persoana responsabilă dispune de dreptul de acces în calitate de utilizator autorizat al acestora.

5. Utilizarea unor sisteme de evidență a datelor cu caracter personal în scopul întocmirii listelor de subscripție urmează a fi interzisă.

6. Operatorii de date cu caracter personal în procesul electoral urmează, în cooperare cu Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal să elaboreze și să implementeze politica de securitate a datelor cu caracter personal în conformitate cu prevederile Cerințelor, care ar acoperi aspecte ce vizează inclusiv: procedurile și măsurile legate de realizarea politicii de securitate, cu aplicarea soluțiilor practice cu un nivel de detalizare și complexitate proporțional; identificarea și autentificarea utilizatorilor investiți cu dreptul de acces la sistemele informaționale de date cu caracter personal prelucrate în procesul electoral; modalitățile de reacționare la incidentele de securitate; de protecție a tehnologiei informaționale și comunicațiilor; de asigurare a integrității informației care conține date cu caracter personal și a tehnologiei informaționale; de administrare a accesului la datele cu caracter personal prelucrate; de audit în sistemele informaționale și de evidență a datelor cu caracter personal, etc.

7. Politica de securitate urmează să conțină reglementări care ar asigura protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul sistemelor de evidență în procesul electoral, în special prin următoarele metode:

1) preîntâmpinarea conexiunilor neautorizate la rețelele comunicaționale și interceptării cu ajutorul mijloacelor tehnice a datelor cu caracter personal transmise prin aceste rețele, în special în procesul dezvăluirii prin transmitere a listelor electorale între entitățile abilitate cu diferite competențe în procesul electoral;

2) excluderea accesului neautorizat la datele cu caracter personal prelucrate în cadrul sistemelor de evidență prin metoda implementării procedurilor de identificare și autentificare a utilizatorilor; prin repartizarea obligațiilor și învestirea cu minimul de drepturi și competențe a celor implicați în procesul de gestionare a sistemelor de evidență a datelor cu caracter personal; prin asigurarea integrității resurselor informaționale (date și programe);

3) preîntâmpinarea acțiunilor speciale tehnice și de program care condiționează distrugerea, modificarea datelor cu caracter personal sau defecțiuni în lucrul complexului tehnic și de program, a soft-ului destinat prelucrării datelor cu caracter personal, prin metoda folosirii mijloacelor de protecție speciale tehnice și de program, inclusiv a programelor licențiate, programelor antivirus, organizării sistemului de control al securității soft-ului și efectuarea periodică a copiilor de siguranță;

4) preîntâmpinarea acțiunilor intenționate și/sau neintenționate a utilizatorilor interni și/sau externi, precum și a altor angajați, care condiționează distrugerea, modificarea datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul sistemelor de evidență sau defecțiuni în lucrul complexului tehnic și de program;

5) preîntâmpinarea scurgerii de informații care conțin date cu caracter personal, transmise prin canalele de legătură, prin folosirea metodelor de cifrare (criptare) a acestei informații;

6) stabilirea exactă a ordinii și procedurilor de acces la informația care conține date cu caracter personal, prelucrată în cadrul sistemelor informaționale și de evidență, atât pentru utilizatorii interni, cât și pentru cei externi.

8. În cazul dezvăluirii prin transmitere a formatului electronic al datelor cu caracter personal, conținute în listele electorale, listele electorale suplimentare, listele de subscripție sau în alte documente, prin rețele comunicaționale ori pe alt suport electronic (digital) de stocare, se va asigura criptarea acestei informații sau se va examina posibilitatea utilizării unei conexiuni bilaterale prin canal securizat VPN. Accesul fără fir la sistemele informaționale de date cu caracter personal urmează a fi permis și autorizat doar în cazul utilizării mijloacelor criptografice de protecție a informației. Fiecare caz de solicitare a transmiterii datelor cu caracter personal pe cale electronică va fi examinat separat, reieșind din posibilitățile tehnice a destinatarului și operatorului, precum și în corespundere cu măsurile organizatorice și tehnice implementate de părți. În cazul în care rețelele comunicaționale prezintă riscuri pentru confidențialitatea și securitatea datelor cu caracter personal, vor fi utilizate metode

tradiționale de transmitere (expediere poștală cu aviz recomandat, înmînarea personală, etc.)

9. Transmiterea datelor cu caracter personal prin rețele comunicaționale ce nu corespund Cerințelor, (spre exemplu: expedierea informației prin intermediul e-mail-urilor personale de tipul @gmail.com, @mail.ru, @yahoo.com, etc) urmează a fi interzisă.

10. Procedura transmiterii datelor cu caracter personal stocate pe suport de hîrtie, inclusiv în cazul secțiilor de votare înființate peste hotarele Republicii Moldova, urmează a fi reglementate prin act normativ instituțional, luînd în considerare necesitatea asigurării unui nivel adecvat de securitate, utilizînd inclusiv canalele diplomatice.

11. Procedura de întocmire, verificare și actualizare a listelor electorale, de primire și transmitere a listelor de la și la birourile electorale; de includere/excludere din liste a alegătorilor de către membrii biroului electoral al secției de votare; de prezentare ulterioară a listelor electorale finale; de păstrare a listelor electorale și alte aspecte necesare care presupun prelucrarea datelor cu caracter personal, urmează a fi elaborată și aprobată de Comisia Electorală Centrală în cooperare cu Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, în conformitate cu principiile prevăzute de legislația privind protecția datelor cu caracter personal.

12. Comisia Electorală Centrală va reglementa în mod deosebit procedura de acces a observatorilor acreditați la informațiile cu caracter electoral și la listele electorale, inclusiv procedura și limitele în care aceștia pot efectua filmări foto și video, ținîndu-se cont nu doar de necesitatea asigurării secretului și securității votării, dar și a principiilor de confidențialitate și securitate a prelucrării datelor cu caracter personal, prevăzute de art.29 și 30 ale Legii privind protecția datelor cu caracter personal.

III. Registrul de stat al alegătorilor

13. Existența unui registru electoral actualizat este esențială pentru garantarea votului universal, pentru securizarea procesului electoral, precum și pentru asigurarea actualizării și acurateței datelor cu caracter personal prelucrate în scopuri electorale. Totuși, deși la moment există Concepția Sistemului informațional automatizat de stat “Alegeri”, aprobată prin Legea nr. 101-XVI din 15 mai 2008, înainte de punerea în exploatare a Sistemului informațional automatizat destinat ținerii registrului de stat, va fi necesar aprobarea Regulamentului cu privire la modalitatea de ținere a acestui registru.

14. Se recomandă ca la elaborarea proiectului Regulamentului să fie luate în considerație principiile statuate de Legea privind protecția datelor cu caracter personal și Cerințele față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal, inclusiv prin reglementarea concretă a drepturilor și obligațiilor autorităților administrației publice centrale și locale în procesul furnizării datelor cu caracter personal necesare ținerii registrului etc. O atenție deosebită urmează a fi acordată aspectelor ce țin de:

a) asigurarea condițiilor realizării de către cetățean a dreptului constituțional la vot secret, pentru a fi exclusă cu desăvîrșire orice posibilitate tehnică, chiar și

imaginară, a administratorilor Sistemului automatizat de evidență, ori a altei persoane, de a avea acces la informația privind opțiunea manifestată de alegător în procesul votării prin intermediul sistemului electronic.

b) procedurile tehnice care ar asigura întreruperea automată, după efectuarea votării, a legăturii dintre datele cu caracter personal ale alegătorului și bifa trecută de el pentru un candidat concret în buletinul de vot electronic, precum și imposibilitatea absolută de a restabili această legătură;

c) procedurile tehnice care ar asigura imposibilitatea monitorizării din partea administratorilor Sistemului automatizat de evidență, ori a altei persoane, a opțiunii exprimate de alegător în perioada care urmează după bifarea de către el a compartimentului corespunzător în buletinul de vot electronic și confirmarea finală a acestei opțiuni, care este măsurabilă în timp.

15. Urmează a fi interzisă **crearea** unor sisteme de evidență a datelor cu caracter personal colectate în scopuri electorale, decât în cazurile expres prevăzute de Codul electoral.

IV. Drepturile subiecților de date cu caracter personal

16. În cazul în care datele cu caracter personal sînt colectate direct de la subiectul acestor date, acestuia, la cerere, urmează a-i fi furnizate următoarele informații, exceptînd cazul în care el deține deja informațiile respective:

1) privind identitatea operatorului sau, după caz, a persoanei împuternicite de către operator (denumirea, adresa juridică, IDNO-ul, numărul de înregistrare în Registrul de evidență a operatorilor de date cu caracter personal);

2) privind scopul concret al prelucrării datelor colectate;

3) privind destinatarii sau categoriile de destinatari ai datelor cu caracter personal; existența drepturilor la informare și de acces la datele colectate; de intervenție asupra datelor (în special de a rectifica, actualiza, bloca sau șterge datele cu caracter personal a căror prelucrare contravine legii datorită caracterului incomplet sau inexact al acestora) și de opoziție, precum și condițiile în care aceste drepturi pot fi exercitate; dacă răspunsurile la întrebările cu ajutorul cărora se colectează datele sînt obligatorii sau voluntare, inclusiv consecințele posibile ale refuzului de a răspunde la întrebările prin care se colectează informația.

17. Informarea subiecților de date cu caracter personal referitor la particularitățile operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal în perioadele electorale se recomandă a fi efectuată și generalizat prin mijloace de informare în masă de nivel republican sau local, după caz, inclusiv prin afișarea informațiilor corespunzătoare pe panourile informative ale autorităților publice locale și centrale și utilizarea mijloacelor de comunicare disponibile (telefon, afișe, internet).

18. Subiecților de date cu caracter personal – alegători, le va fi asigurat dreptul de acces și posibilitatea de a lua cunoștință de listele electorale în scopul verificării corectitudinii întocmirii lor, contestării împotriva neinclunderii lor în listă sau excluderii din ea, precum și împotriva altor erori comise la înscrierea datelor despre sine sau despre alți alegători. În acest sens, persoanele responsabile de prelucrarea datelor cu

caracter personal conținute în listele electorale, vor asigura accesul cetățeanului doar la datele cu caracter personal care-l vizează nemijlocit, fiind exclusă posibilitatea consultării datelor cu caracter personal ce vizează alți subiecți, conținute de listele electorale, cu excepția cazurilor în care solicitanții își realizează un interes legitim care nu prejudiciază interesele sau drepturile și libertățile fundamentale ale subiectului datelor cu caracter personal.

19. În cazul plasării datelor cu caracter personal conținute în listele electorale prin intermediul paginii web oficiale a Comisiei Electorale Centrale sau autorității publice locale, urmează a fi instituite soluții tehnice necesare pentru excluderea accesului nerestricționat la acestea, fiind asigurate măsurile tehnice de program, specializate în securitatea informației, măsuri de protecție în vederea confirmării neechivoce a identității subiectului de date cu caracter personal, care își realizează dreptul de acces sau rectificare, prin excluderea accesului neautorizat la aceste date.

20. În cazul realizării de către subiectul de date cu caracter personal a dreptului de intervenție, datele inexacte urmează a fi actualizate prin rectificare sau ștergere, ca bază servind doar surse legale (acte de identitate, de stare civilă, resurse informaționale principale de stat etc.), modificarea urmînd a fi efectuată în toate sistemele de evidență gestionate în scopuri electorale.

21. Dezvăluirea prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod a datelor cu caracter personal prelucrate în scopuri electorale urmează a fi interzisă, cu excepția cazurilor cînd subiectul de date cu caracter personal și-a dat consimțămîntul, cînd informația este depersonalizată ori cînd legea prevede expres dreptul destinatarului sau al terțului în acest sens.

V. Stocarea, păstrarea și distrugerea datelor cu caracter personal prelucrate în procesul electoral

22. Stocarea și păstrarea datelor cu caracter personal consemnate în documentele electorale, urmează a fi efectuată în strictă conformitate cu prevederile art.62 Cod electoral, Comisiei Electorale Centrale revenindu-i dreptul de a decide asupra finalității acestora luînd în considerație prevederile art. 4 alin. (1) lit. e) al Legii privind protecția datelor cu caracter personal.

23. Accesul în spațiile unde sînt amplasate sistemele informaționale și de evidență a datelor cu caracter personal urmează a fi restricționat, fiind permis doar persoanelor care au autorizația necesară și doar în timpul orelor de program, conform politicii de securitate instituționale aprobate de fiecare operator.

24. Stocarea și păstrarea în calculatoare a formatului electronic al datelor cu caracter personal, structurate în sisteme de evidență, care sînt conectate la internet, care nu sînt echipate cu mijloace de protecție speciale tehnice și de program și nu au instalate programe licențiate, programe antivirus, sisteme de control al securității soft-ului, de asigurare a efectuării periodice a copiilor de siguranță și de efectuare a auditului - urmează a fi interzisă.

25. Stocarea datelor cu caracter personal pe suport magnetic, optic, laser, de hîrtie sau alt suport al informației, pe care se creează, se fixează, se transmite, se recepționează, se păstrează sau, în alt mod, se utilizează documentul și care permite reproducerea acestuia, urmează a fi asigurat prin plasarea acestora în safeuri sau

dulapuri metalice care se încuie și se sigilează. Accesul la safeuri și dulapuri metalice urmează a fi monitorizat, prin ținerea unui registru de evidență. Scoaterea, fără autorizare, a purtătorilor de date cu caracter personal din perimetrul de securitate al operatorului urmează a fi interzisă.

26. Distrugerea/nimicirea documentelor electorale și a purtătorilor de informații ce conțin date cu caracter personal se face de către operator sau persoanele împuternicite de operator, în baza unor instrucțiuni clare. În cazul în care în calitate de operatori sînt autoritățile publice locale, atunci distrugerea/nimicirea urmează a fi efectuată în conformitate cu termenele indicate în Nomenclatorul-tip al dosarelor primăriilor comunelor (satelor), municipiilor (orașelor), în baza unui proces-verbal. În situația în care calitatea de operator îi revine Comisiei Electorale Centrale, atunci nimicirea urmează a fi efectuată în baza Regulamentului privind organizarea și funcționarea arhivei Comisiei Electorale Centrale aprobat prin Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr. 1917 din 21 octombrie 2008 și conform prevederilor Codului electoral.

27. Anual, către 31 ianuarie, operatorii de date cu caracter personal vor prezenta în adresa Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova raportul generalizat despre incidentele de securitate a sistemelor informaționale de date cu caracter personal în conformitate cu prevederile pct.91 din Cerințe.